

Asia: VN/25123/2024-YM-313

Lausuntopyyntö Suomen ennallistamissuunnitelmaluonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset kommentit ennallistamissuunnitelmaluonnoksesta

Elintarviketeollisuusliitto (ETL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto.

Ruokajärjestelmä on täysin riippuvainen luonnon kantokyvystä. Elintarviketeollisuus osana ruokajärjestelmää on ottanut aktiivisen roolin luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa ja asettanut oman luontotavoitteen vuoteen 2040. Pidämme erittäin tärkeänä EU:n ennallistamisasetuksen tavoitetta parantaa luonnon tilaa, mutta samaan aikaan olemme huolissamme, vastaako asetuksen sisältö toimivalla tavalla tähän tavoitteeseen.

Ennallistamissuunnitelman laatimista ohjannut hankkeen ohjausryhmä on kiinnittänyt huomiota siihen, että ennallistamistavoitteet tulee sovittaa yhteen huoltovarmuuden, ruoantuotannon, taloudellisten vaikutusten ja yritysten kilpailukyvyn kanssa. Nämä näkökulmat eivät korostu mielestämme riittävästi esillä olevassa luonnoksessa ja näihin näkökulmiin tulisi kiinnittää enemmän huomiota.

Suunnitelma sisältää toimenpiteitä, joiden päätöksenteko tapahtuu muualla osana eri hallinnonalojen politiikkalinjauksia. Näillä politiikkavälineillä on oma primääritarkoituksensa, joita ei tule ohittaa. Riskinä on, että ennallistamisasetuksen merkitys ylikorostuu päätöksenteossa ja ohittaa toimenpiteiden primääritarkoituksen kuten esimerkiksi huoltovarmuusnäkökulman ruoantuotannossa.

Asetuksen tavoitteiden saavuttaminen on Suomelle haastavaa . Ennallistamissuunnitelman toteuttamisen kokonaiskustannuksiksi vuosille 2026-2031 arvioidaan noin miljardi euroa, josta rahoitusvaje on 400 milj. euroa vuodessa. Rahoitussuunnitelma ei ole realistinen. ETL on erittäin huolissaan siitä, miten suunnitelman kustannukset aiotaan kattaa. Ennallistamisasetuksen tavoitteet

sitovat Suomea valtiona ja puuttuvaa rahoitusta ei voida säilyttää yksityissektorin maksettavaksi. ETL on huolissaan myös siitä, mitkä ovat yksityissektorille asetettavien vaatimusten kerrannaisvaikutukset esim. kilpailukykyyn ja työn tuottavuuteen.

Pidämme ongelmallisena sitä, että suunnitelmassa on mukana myös sitovia toimenpiteitä ilman selvennystä, mitä toimenpide käytännössä tarkoittaa ja ilman, että on tehty ennakkollista vaikutusten arviointia. Näissä tapauksissa jää myös epäselväksi, millainen toimenpiteen kustannusvaikutus on ja kenen kustannettavaksi se tulee.

Kommentit luontotyyppien ja lajien tilan parantamisen tavoitteisiin (artiklan 4 tavoitteisiin vastaaminen) / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 3)

-

Kommentit meriekosysteemien ennallistamistavoitteisiin (artiklan 5 tavoitteisiin vastaaminen) / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luvut 2-3)

-

Kaupunkiekosysteemialueiden rajauksiin liittyvät kommentit / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 3)

-

Kommentit jokien ennallistamistavoitteisiin (artiklan 9 tavoitteisiin vastaaminen) / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 3)

-

Kommentit pölyttäjäkantojen ennallistamistavoitteisiin / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 3)

-

Maatalousindikaattoreiden valintaan ja turvemaan määritelmään liittyvät kommentit / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 3)

-

Metsäindikaattoreiden valintaan liittyvät kommentit / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 3)

-

Kommentit heikentämättömyysvelvoitteen kansallisen toimeenpanon ja joustavaan soveltamiseen. Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto luku 6. Heikentämättömyysvelvoitteen kansallista toimeenpanoa valmistellaan erillisessä lakihankkeessa (<https://ym.fi/hankesivu?tunnus=YM022:00/2025>), josta järjestetään oma erillinen lausuntokierros valmistelun edetessä.

-

Kommentit toimenpideluonnoksista

Kommentit erityisesti luontotyyppi ja lajitavoitteita (artikla 4) sekä jokien vapauttamista (artikla 9) tukeviin toimenpiteisiin / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 4)

-

Kommentit erityisesti meri- ja vesiekosysteemien (artikla 5) ennallistamista tukeviin toimenpiteisiin / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 4)

Toimenpide 12: Kannatamme ehdotusta Ahti-ohjelman jatkamisesta ja laajentamisesta. Saaristomeri-ohjelman tyyppisen ohjelman jatkaminen ja laajentaminen uusille rannikkoalueille on perusteltua.

Toimenpide 13: Valuma-aluesuunnittelun tuonti osaksi normaaleja suunnitteluprosesseja ja kannustejärjestelmiä on kannatettavaa.

Kommentit kaupunkiekosysteemialueiden kaupunkivihreää ja latvuspeittoa lisääviin toimenpiteisiin (artikla 8) / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 4)

Toimenpide 17: Ehdotuksessa esitetään, että uusia kaupallisia, teollisuus- ja varastoalueita suunniteltaessa käytetään soveltuvien osien vihertehokkuusvaatimuksia. On huomioitava, että toimeenpanossa tulee painottaa termiä ”soveltuvien osien”. Liiallinen puusto ja muu kasvillisuus tuotantorakennusten lähetyvillä voi aiheuttaa bioturvallisuusriskin, jos puusto ja kasvillisuus houkuttelevat haittaeläimiä kuten linnut tai jyrsijät. Tämä riski koskee niin elintarviketeollisuuslaitoksia kuin kotieläintiloja.

Kommentit erityisesti pölyttäjäkantojen ja maatalousekosysteemien ennallistamista tukeviin toimenpiteisiin (artiklat 10 ja 11) / Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 4)

Toimenpide 24:

Peltojen osalta ehdotetaan maatalousalueiden pysyvästi viljelemättömien reuna-alojen lisäämistä. Suomessa peltolohkot ovat pienipiirteisiä, joten toimenpiteen vaikutus on merkittävä niin kustannuksiltaan kuin viljelyteknisesti. Toimenpiteen osalta jää epäselväksi, miten kyseinen toimenpide on tarkoitus toteuttaa. On erittäin ongelmallista, että suunnitelmassa on uusia sitovia toimenpiteitä ilman, että on määritetty, miten toimenpide käytännössä toteutetaan ja millaisia vaikutuksia sillä on käytännön viljelyyn tai millainen toimenpiteen kustannusvaikutus on ja miten se korvataan.

Tavoite laidunalan kaksinkertaistamiseen on kannatettava. Tämän avulla voidaan edistää kotimaisen naudanlihan saatavuutta. Toimen toteutus edellyttää panostuksia emolehmuotantoon.

Talviaikaisen kasvipeitteisyyden ja syysviljojen viljelyn edistäminen on kannatettavaa. Asiassa tulee kuitenkin ottaa huomioon se, että turvataan elintarviketeollisuuden tarpeisiin tuotettava riittävä kevätkylvöisten viljojen kuten kauran, kevätvehnän ja ohran saatavuus Suomessa

Toimenpide 25: Pölyttäjäkantojen tilan parantamisen osalta viitataan kansalliseen pölyttjästrategiaan ja sen toimenpiteisiin. Listattujen toimenpiteiden osalta tulisi kirjata, mitä toimenpiteet käytännössä tarkoittavat. Nyt ne on listattu ennallistamissuunnitelmassa vain otsikkotasolla ja jää epäselväksi, mitä toimenpiteet käytännössä ovat.

Toimenpide 26: Maatalouskäytössä olevien turvemaiden osalta on turvattava, että aktiivisessa ruuantuotannossa olevat turvepellot on mahdollista säilyttää viljelykäytössä ja niitä ei vetetä. Niiden osalta aktiiviset viljelyä kehittävät toimet ovat tarpeellisia. Turvepelloilla on tärkeä merkitys huoltovarmuuden ja alueellisen tuotannon näkökulmasta.

**Kommentit erityisesti metsäekosysteemien ennallistamista tukeviin toimenpiteisiin (artikla 12) /
Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 4)**

Toimenpide 36: Viljelystä poisjääneiden peltujen metsittäminen on kannatettava toimenpide. Toimenpiteelle tulisi kirjata tavoitepinta-ala sekä kustannusvaikutus. Toimenpiteelle varattua rahoitusta olisi lisättävä, jotta toimenpide olisi merkityksellinen kansallisesta näkökulmasta. On kuitenkin syytä huomioida, että aktiivisessa maatalouskäytössä olevat turvepellot tulee olla mahdollista säilyttää viljelykäytössä.

**Kommentit tietopuutteiden ja seurantavelvoitteiden täyttämiseksi ehdotettuihin toimenpiteisiin /
Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 4)**

-

**Kommentit suunnitelman kustannuksiin ja rahoituspohjaa koskeviin toimenpiteisiin /
Materiaali: ennallistamissuunnitelman yhteenveto (luku 5)**

ETL on erittäin huolissaan sitä, miten suunnitelman kustannukset aiotaan kattaa. Ennallistamisasetuksen tavoitteet sitovat Suomea valtiona ja puuttuvaa rahoitusta ei voida säilyttää yksityissektorin maksettavaksi. ETL on huolissaan myös siitä, mitkä ovat yksityissektorille asetettavien vaatimusten kerrannaisvaikutukset esim. kilpailukykyyn ja työn tuottavuuteen.

Toimenpide 47: ETL kannattaa luonnonarvomarkkinoiden vauhdittamista, mutta se tulee toteuttaa vapaaehtoisuuden pohjalta ilman velvoittavuutta. Kansallisen tiekartan laatiminen tähän tarkoitukseen on kannatettavaa.

Toimenpide 49: Arvioinnissa tulee ottaa huomioon, mikä on tuen varsinainen eli primääritarkoitus. Esimerkiksi maataloustukien primääritarkoituksena on turvata tuotanto Suomessa. Esitämme muutettavaksi tekstimuotoilua niin, että tukimuotojen kehittämisen yhteydessä pyritään edistämään ennallistamisasetuksen tavoitteita huomioiden tuen primääritavoitteen saavuttaminen.

Toimenpide 50:

Ehdotus verokannusteiden kehittämisestä on erittäin kannatettava. ETL on esittänyt, että elinkeinotoiminnasta johtuvien ilmasto- ja ympäristövaikutusten estämiseksi tai rajoittamiseksi tehdyt menot tulisi määritellä verovähennyskelpoisiksi yritysverotuksessa. Tämä kannustaisi yrityksiä investoimaan vapaaehtoiisiin luonnonarvoihin, pilotointeihin ja muihin ilmasto- ja luontoposiitivisiin toimiin.

Pidämme myös tärkeänä, että yrityksille tarkoitetut mallit ovat yrityksille vapaaehtoisia, jolloin myös hallinnollinen taakka jää pienemmäksi.

Raininko Mari
Elintarviketeollisuusliitto ry